

САМОВИХОВАННЯ ВОЛІ

Шевчук В.М., студент 1 курсу магістратури спеціальності
«Агроінженерія»

Керівник: к. психол. н., доцент **Васильєва О.М.**

Подільський державний аграрно-технічний університет

Воля - одне з найбільш складних понять в психології. Воля розглядається і як самостійний психічний процес, і як аспект інших найважливіших психічних явищ, і як унікальна здатність особистості довільно контролювати свою поведінку.

Воля є психічною функцією, яка буквально пронизує всі сторони життя людини. У змісті вольової дії, зазвичай, виділяються три основні ознаки:

1. Воля забезпечує цілеспрямованість і впорядкованість людської діяльності.
2. Воля як здатність людини до саморегуляції робить її відносно вільною від зовнішніх обставин, по-справжньому перетворює її в активного суб'єкта.
3. Воля - це свідоме подолання людиною труднощів на шляху до поставленої мети. Стикаючись з перешкодами, людина або відмовляється від дії в обраному напрямку, або збільшує зусилля, щоб подолати труднощі.

Багато психологів розуміють вольовий акт як складну функціональну систему (рис. 1).

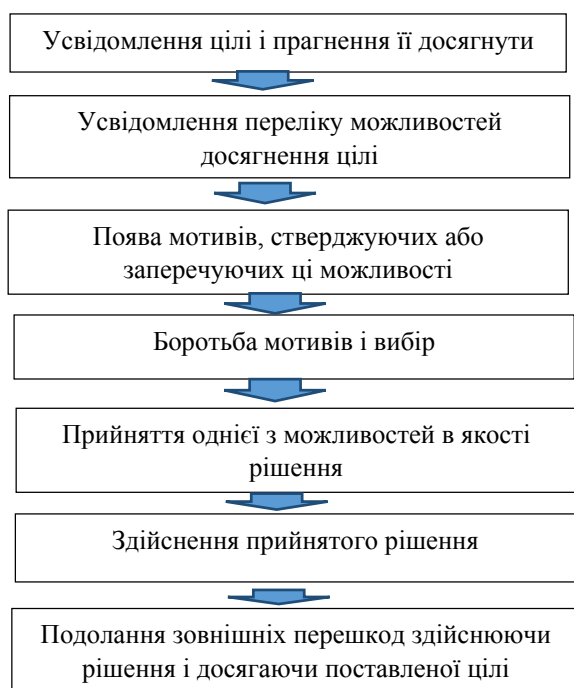

Рис. 1 Структура вольової дії

Самовиховання волі є частиною самовдосконалення особистості і, отже, має здійснюватися відповідно з правилами і, перш за все, з розробкою програми самовиховання «сили волі», що має включати, самоініціацію, самоконтроль і самостимуляцію.

Слід враховувати, що розвиток і прояв вольових якостей визначається не тільки мотивами людини (наприклад, мотивом досягнення, визначаються двома складовими: прагненням до успіху і униканням невдачі), його моральними установками, але і вродженими індивідуальними, диференціюючими особистість особливостями прояву властивостей нервової системи: сили - слабкості, рухливості - інертності, врівноваженості - невраїноваженості нервових процесів.

Людина може бути несміливою, нерішучою, нетерплячою не тому, що не хоче проявити силу волі, а тому, що, для її прояву у неї є менш генетично обумовлені можливості (менше вроджених задатків). Це не означає, що не слід докладати зусиль для розвитку вольової сфери особистості. Однак потрібно уникати і зайвого оптимізму, і стандартних, тим більше насильницьких, підходів у подоланні слабкості вольової сфери людини. Потрібно знати, що на шляху розвитку сили волі можна зіткнутися зі значними труднощами, тому будуть потрібні терпіння, педагогічна мудрість, чуйність і такт.

Отже, єдиної для всіх випадків волі (що розуміється як сила волі) немає, інакше в будь-якій ситуації воля проявлялась б у певної людини, або однаково успішно, або однаково погано.